

KM 17859**MYRSKYLÄ**

Kiparkatti

Heinäkuussa 1969 suoritin pienehkön kaivauksen vasarakirveen KM 17859 löytöpaikalla. Muistiinpanokirjani mukaan kirveen löysi 2.7.69 maanviljelijä Kalevi Lindqvist. Löytöpaikka on pieni hiekkakuoppa, joka sijaitsee n. kilometrin päässä Kylänpään tienhaarasta Porvoosen johtavan tien luoteispuolella. Hiekkakuopan omistaa muistiinpanojeni mukaan seurakunta, arkeologian osastolla säilytettävän verifikaatin mukaan jakokunta. Verifikaateissa on paikkaa osoittava karttaluonnos ja tiedot sen koordinaateista. Kansallismuseoon kirveen toi kättilö Anja Jokinen.

Paikan tarkasti C.F. Meinander ja sen tutkiminen annettiin minun tehtäväkseni koska muita "vapaita" arkeologeja ei ollut saatavissa. Itse olin silloin Valtion humanistisen toimikunnan nuorempi tutkija, jonka toimikausi oli päättymässä sen johdosta, että minua oli määrätty hoitamaan Turun yliopistoon perustettua Suomalaisen ja vertailevan arkeologian professorin virkaa 1.9.1969 lähtien, eikä Humanistinen toimikunta myöntänyt minulle virkavapautta. Viivyin paikalla vain päivän ja minua avusti "opiskelija" Rantasalmi.

Kirves oli löytynyt hiekanoton yhteydessä ja paikalta oli löytymisen jälkeenkin otettu jonkin verran hiekkaa. Hiekkakuopan reuna vietti sisäänpäin ja hienon hiekan kerroksellisuus oli harvinaisen selvä ja säännöllinen. Kerroksia rikkoi maahan kaivettu pitkäkö patamainen kuoppa, joka välittömästi maanpinnan alapuolella oli 250 cm pitkä; pohja sijaitti 95-100 cm maapinnasta ja oli kuopan pituus täällä 180 cm. Kuoppassa ollut hiekka oli tummempaa kuin ympäröivä vaalea hiekka; se sisälsi myös yksittäisiä pienen pieniä hiilenkappaleita. Sen seinämät olivat ylempänä melko jyrkät. Kuopan alaosaa erotti ympäröivästä vaaleasta hiekasta ohut tumma hiilijuova. Hiilijuova kulki pohjalla ja noin 10 cm matkan ylös kuopan reunoja pitkin. Pohja oli vaakasuora ja sen toisessa päässä oli kahdessa kohdassa kellärtävää hiekkaa, jonka tarkoitus jäi epäselväksi. Ainakaan se ei sisältänyt luuta.

Hiekka oli erittäin kuivaa ja kuopan seinämästä irtosi jatkuvasti hiekkaa, joka valui kuopan pohjalle. Seinämän yli roikkuva pintakerros uhkasi koko ajan sortaa seinämää. Kaivaus suoritettiin sen takia sivusta, jolloin ilmeni että haudasta oli jäljellä vain pari kymmentä senttimetriä leveä osa ja että hiekanotto oli halkaissut haudan sen pituussuunnassa siten, että jäljelle jäävä segmentti edusti vain murto-osan itse haudasta.

Kuopanteen alapuolella oli muutamia pienehköjä kvartsi-iskoksia ja sen täyttömaassa pitkäkö kvartsiydin (?) Hiilijuovasta otettu näyte ja kvartsi-iskokset ovat - ilmeisesti erinäisten muuttojen takia - kadonneet. Muistan kuitenkin, että hiiltä oli niin vähän, ettei siitä silloin katsottu voitavan tehdä konventionaalista radiohiiliajoitusta.

Helsingissä joulukuun 30 p:nä 1999

Jantén Elgman